

Warszawa, 15 .09.2010 r.

MINISTRSTWO ROLNICTWA

I ROZWOJU WSI

Podsekretarz Stanu

Artur Ławniczak

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 16.09.10.

nr 4880 podpis. Borusewicz

RR upc 0700/21 /4184 /10 (DdL)

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu RP

Artur Ławniczak
SEKRETARIA
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 17.09.10.
nr 4085 podpis. *A*

Szenon, Ponić, Marszałek,

W odpowiedzi na oświadczenie senatora Eryka Smulewicza złożone na 62 posiedzeniu Senatu RP w dniu 12 sierpnia br. przekazane pismem znak BPS/DSK-043-2982/10, przesyłam poniższe wyjaśnienia.

Krajowy rynek zbóż jest powiązany z rynkiem wspólnotowym i światowym dlatego też oceniając obecną sytuację nie można pomijać uwarunkowań międzynarodowych. Wielkość popytu i podaży na Unijnym i światowym rynku zbóż bezpośrednio wpływa na funkcjonowanie i kształtowanie się cen Polskiego rynku.

Według Międzynarodowej Rady Zbożowej w sezonie 2010/11 zostanie zebranych około 1,75 mld ton zbóż, tj. o 2% mniej niż w roku ubiegłym oraz o 2,9 % więcej w porównaniu do średniej z ostatnich pięciu lat. Z uwagi na wysoki poziom zapasów na początku roku gospodarczego oraz stosunkowo dobre zbiory, zasoby zbóż ogółem na świecie będą na poziomie 2,37 mld ton. Z uwagi na to, że światowe zużycie zbóż w roku 2010/11 sięgnie 1,78 mld ton i przekroczy poziom zbiorów o 33,9 mln ton, w ciągu roku poziom światowych zapasów ulegnie redukcji z 293,9 mln ton do 260 mln ton. Pomimo tego światowe zapasy nadal będą wysokie. Światowy rynek zbóż pozostaje pod wpływem sygnałów o sytuacji w regionie Basenu Morza Czarnego, gdzie wprowadzone przez Rosję embargo na eksport zbóż spowodowało znaczący wzrost cen na rynku światowym.

Zbiory zbóż w Unii Europejskiej są szacowane na poziomie 275,8 mln ton, tj. o 5,8% niższym niż w roku 2009/2010 (292,8 mln ton) i o 0,3% od średniej z ostatnich pięciu lat (276,6 mln ton). Spadek zbiorów wynika między innymi z mniejszej powierzchni uprawy zbóż o blisko 3% oraz niesprzyjających warunków atmosferycznych. Z uwagi na panujące warunki pogodowe w większości krajów UE występują problemy z jakością ziarna. Ze względu na to, że wspólnotowe zużycie zbóż w roku bieżącym (266,5 mln ton) jest niższe od zasobów własnych (zbiory + zapasy) o 50 mln ton wspólnota będzie mogła wyeksportować w roku bieżącym ponad 29 mln ton zbóż. Jeżeli prognozy się potwierdzą tegoroczny poziom eksportu będzie jednym z wyższych w ostatniej dekadzie.

We wstępnym szacunku GUS opublikowanym w dniu 28 lipca br. oceniono, że powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosła około 8,1 mln ha natomiast średnie plony wyniosły około 31,0-32,2 dt/ha (tj. 3,1-1,9 dt/ha mniej niż w 2009). Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi na poziomie 25,1 – 26,1 mln

ton, tj. o 10-7% niższym od ubiegłorocznych (28,0 mln ton) i 1-5% wyższym od średniej z lat 2005-2009, tj. 24,8 mln ton. Zakładając, że produkcja kukurydzy w bieżącym roku sięgnie 1,6 mln t, łączne zbiory zbóż w 2010 r. zgodnie z powyższą prognozą wyniosłyby 26,7-27,7 mln t. Przy zużyciu krajowym w sezonie 2009/2010 ocenianym na 26,7 mln t, zapasy zbóż na początku bieżącego sezonu oszacowane są na ok. 3 mln t. Przyjmując powyższe założenia, krajowe zasoby zbóż ogółem (razem z kukurydzą) w sezonie 2010/2011 ocenia się na ok. 31 mln t.

Analizując sytuację w poszczególnych sektorach produkcji rolnej trzeba stwierdzić, iż na poszczególnych rynkach poziom opłacalności produkcji jest zróżnicowany i uzależniony od wielu czynników. Część z nich, jak np. warunki agrometeorologiczne są niezależne od człowieka, ale mają istotny wpływ na wielkość zbiorów, a w efekcie również na poziom cen oraz ich opłacalność. Należy również zwrócić uwagę, że poszczególne gałęzie produkcji rolniczej są ze sobą wzajemnie powiązane. Dla przykładu niskie ceny zbóż powodują spadek ich opłacalności, natomiast mają pozytywne przełożenie na opłacalność produkcji zwierzęcej. Z kolei wzrost pogłowia zwierząt powoduje zwiększone zapotrzebowanie na pasze, a tym samym może spowodować wzrost cen zbóż i wzrost ich opłacalności. Pożądanym byłoby wzajemne zbilansowanie produkcji roślinnej i produkcji zwierzęcej z zapotrzebowaniem rynku, jednak w praktyce gospodarki rynkowej, szczególnie w warunkach postępującej globalizacji jest to trudno osiągalne. Stąd też wahania cen i zróżnicowanie opłacalności produkcji rolnej będzie nieuniknione także w przyszłości.

W Polsce koniec sezonu 2009/2010 w kraju cechował się wzrostową tendencją cen skupu zbóż, charakterystyczną dla okresu przednówkowego. W pierwszym miesiącu nowego sezonu 2010/2011, tj. w lipcu zboże nadal drożało. Według danych GUS, w miesiącu tym za pszenicę w skupie przeciętnie uzyskiwano 550 zł/t, za jęczmień 445 zł/t, za żyto 367 zł/t, a za kukurydzę 588 zł/t, tj. o ok. 4-5% więcej niż miesiąc wcześniej. W porównaniu do czerwca br. potaniał (o ponad 1%) jedynie jęczmień paszowy. Za 1 tonę tego ziarna płacono 408 zł. W odniesieniu do cen sprzed roku ziarno żyta i pszenicy było droższe o 4-5%, a jęczmienia o 12% (w tym paszowego o 8%). Jedynie kukurydza była o 6% tańsza. Jednocześnie ceny zbóż były o 20-34% niższe niż w lipcu 2008 r.

Na skutek wzrostu cen na rynkach zagranicznych oraz obaw o wielkość i jakość krajowych zbiorów zbóż w kolejnych tygodniach sierpnia br. ceny wykazywały tendencję wzrostową. Według danych MRiRW w dniach 30.08.-05.09.2010 r. za pszenicę konsumpcyjną płacono przeciętnie w kraju 711 zł/t. Ziarno to było droższe niż przed rokiem o ok. 46,2%. Cena żyta konsumpcyjnego średnio w kraju wynosiła 572 zł/t i była o 115,4% wyższa niż przed rokiem.

Producenci rolni uprawiający zboże w Polsce jak i innych krajach Unii Europejskiej funkcjonują na jednolitym rynku regulowanym w ramach Wspólnej Polityki Rolnej. Jednym z tych mechanizmów jest interwencyjny skup i sprzedaż zbóż, który na terenie Polski jest prowadzony przez Agencję Rynku Rolnego. Mechanizm "Interwencyjnego zakupu i sprzedaży zbóż", stosowany w krajach Unii Europejskiej, ma na celu utrzymanie rynkowych cen zbóż na założonym, określonym przez cenę interwencyjną poziomie, w sytuacji występowania nadwyżek podaży nad popytem. W krajach Wspólnoty traktowany jest on jako awaryjny system zbytu zbóż przez tych oferentów (producentów i handlowców), którzy nie byli w stanie uzyskać na rynku ceny wyższej od ceny interwencyjnej. Obecnie zakupem interwencyjnym w Polsce są objęte zboża takie jak: pszenica, jęczmień i kukurydza. Aby mogły być one zaoferowane Agencji Rynku Rolnego muszą spełniać odpowiednie wymagania ilościowe i jakościowe.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi konsekwentnie podejmował i podejmuje działania, aby w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, Unia Europejska aktywnie realizowała działania interwencyjne mające na celu niwelowanie niekorzystnych zjawisk na rynkach rolnych czy wcześniejsze przeciwdziałanie tym zjawiskom. W tym miejscu należy przypomnieć, iż

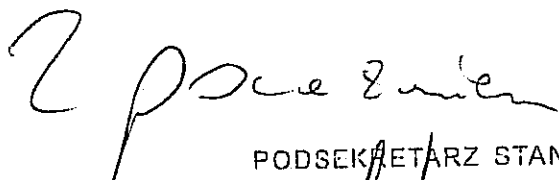

wszystkie wynikające ze Wspólnej Polityki Rolnej mechanizmy rynkowe są uruchamiane przez Komisję Europejską na mocy przepisów wspólnotowych, zatem poszczególne państwa, w tym Polska, nie mają możliwości samodzielnego wprowadzania innego rodzaju wsparcia rynków rolnych.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wielokrotnie przedstawiał na posiedzeniach Rady Ministrów ds. Rolnictwa i Rybołówstwa sprawy priorytetowe dla polskiego rolnictwa mające wpływ na poziom dochodów rolników oraz wydatki konsumentów na żywność. W lipcu br. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi ponownie wystąpił do Komisarza ds. Rolnictwa Daciana Ciolosa z wnioskiem o podniesienie ceny interwencyjnej. Zwrócił uwagę, iż zmiany systemu interwencji na rynku zbóż jakie nastąpiły w ostatnich latach zwiększyły niepewność gospodarowania.

W trakcie posiedzeń Rady Ministrów ds. Rolnictwa i Rybołówstwa, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wnioskował o podjęcie zdecydowanych działań ze strony instytucji europejskich w sprawie ograniczenia wzrastających różnic pomiędzy cenami producenta a cenami konsumenta, apelował o podjęcie działań w sprawie cen żywności w Europie, takich jak m.in. wspieranie koncentracji podaży produktów rolnych, wprowadzenie unijnego systemu monitorowania rynku czy ustanowienie wspólnotowych ram prawnych i wspierających zrównoważone stosunki w łańcuchu żywnościowym, uniemożliwiających nieuczciwe praktyki i wspierających sprawiedliwy podział marż handlowych. Resort Rolnictwa popiera proponowane przez Komisję działania w zakresie zwiększenia przejrzystości łańcucha dostaw żywności, w celu wspierania konkurencji i poprawy jego odporności na zmienność cen. W opinii Polski zaproponowane działania Komisji zmierzające do zwiększenia przejrzystości i przewidywalności cen, są jak najbardziej zasadne. Potrzebą jest stworzenie w tym zakresie europejskich narzędzi monitorowania cen. Polska opowiada się za wszelkimi działaniami mającymi na celu sprzyjanie integracji i konkurencyjności europejskiego łańcucha dostaw żywności w państwach członkowskich.

W związku z otrzymywanymi od rolników i organizacji rolniczych sygnałów o obserwowanych na rynku rolnym nieprawidłowościach (w tym zmywy cenowej), Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wielokrotnie występował do Prezesa UOKiK z prośbą o przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego. Oprócz w/w działań Resort Rolnictwa aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat przyszłej perspektywy finansowej oraz kształtu WPR po roku 2013.

Przedkładając powyższe informacje zapewniam, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na bieżąco monitoruje i dostrzega problemy występujące na rynkach rolnych oraz będzie kontynuowało działania zmierzające do utrzymywania możliwie najkorzystniejszych warunków produkcji mających istotny wpływ na sytuację dochodową w rolnictwie.

PODSEKRETARZ STANU

Arthur Kaloniczak

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów dot. pisma znak: BPS/DSK-043-2982/10
Biuro Ministra MRiRW